Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Hallinto- ja turvallisuusjaosto

Lausuntopyyntö 4.5.2016

VNS 3/2016 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto on pyytänyt Poliisiammattikorkeakoulua vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuka tekee päätöksen sisään otettavista henkilöistä?

Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 27 §:n mukaan Poliisiammattikorkeakoulu päättää opiskelijavalinnan perusteista ja opiskelijaksi hyväksymisestä.

Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännön mukaan ammattikorkeakoulun hallitus hyväksyy ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijavalinnan perusteet, jossa määritellään opiskelijavalinnassa käytettävän valinta- ja soveltuvuuskokeen rakenne sekä kokeen osien keskinäinen painoarvo.

Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalveluiden osaamisalue vastaa valinta- ja soveltuvuuskokeiden toimeenpanosta. Valinta- ja soveltuvuuskokeessa hakijoiden suoritusten arviointiin osallistuu ammattikorkeakoulun henkilöstöä, muiden poliisiyksiköiden henkilöstöä ja ulkopuolisia asiantuntijoita.

Valinta- ja soveltuvuuskokeen tulosten perusteella hakijat asetetaan paremmuusjärjestykseen.

Poliisiammattikorkeakoulun ohjesäännön mukaan päätöksen opiskelijaksi hyväksymisestä tekee koulutusjohtaja opintopalveluiden osaamisalueen esimiehen esittelystä.

Lisäksi kelpoisuudesta poliisialan ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijaksi säädetään Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 22 ja 24 §:ssä sekä Poliisiammattikorkeakoulusta annetun valtioneuvoston asetuksen (282/2014) 16 §:ssä. Opiskelijavalinnan perusteissa tai opiskelijaksi hyväksymistä koskevassa päätöksenteossa ei voida poiketa laissa tai valtioneuvoston asetuksella säädetystä kelpoisuudesta.

2. Miten sisään otettavien opiskelijoiden määrä määräytyy?

Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 21 §:n mukaan Poliisihallitus vahvistaa määrävuosiksi tutkintoja suorittamaan hyväksyttävien opiskelijoiden määrän.

Poliisialan ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 180 opintopistettä, mikä vastaa kolmen vuoden päätoimisia opintoja.

POLIISIAMMATTIKORKEAKOULU
Vaajakatu 2, PL 123, 33721 Tampere
polamk@poliisi.fi
Puh. 0295 480 121, Faksi 0295 411 860

Aloituspaikkojen määrä pyritään sopeuttamaan poliisin henkilöstötarpeisiin. Vuotuinen aloituspaikkojen määrä vastaa opiskelijoiden valmistumisvuoden aikana täytettävien poliisimiesvirkojen arvioitua määrää. Tämän arvion pohjana on laskelma niistä poliisimiehistä, jotka saavuttavat (opiskelijoiden valmistumisvuonna) hallintoasetuksessa säädetyn erityisen eroamisiän. Käytännössä poliisimiehillä on mahdollisuus jatkaa virassa yleiseen eroamisikään saakka, mikä tekee eläkepoistuman arvioinnista aikaisempaa epävarmempaa. Lisäksi arvioissa pyritään ottamaan huomioon poliisin toimintamäärärahojen kehitys ja poliisin mahdollisuudet palkata henkilöstöä. Kun opintojen aloitusvuosi ja valmistumisvuosi osuvat eri vaalikausille, toimintamäärärahojen kehityksen arviointi on osoittautunut hyvin haasteelliseksi.

3. Kuulimme jaoston kokouksessa 4.5.2016, että rahoitus ei ole suurin este sisään otettavien opiskelijoiden määrän lisäämiseen; mikä siis vaikuttaa siihen, ettei sisään otettavien opiskelijoiden määrä ole riittävä?

Vuodelle 2016 laaditussa talousarvioesityksessä poliisitoimeen on esitetty 718 miljoonaa euroa, josta poliisikoulutukseen (eli pääasiassa Poliisiammattikorkeakoulun toimintaan) käytettäisiin 25 miljoonaa euroa. Poliisiammattikorkeakoulun osuus poliisitoimen määrärahasta olisi noin 3,5 %. Nykyisellä opiskelijamäärällä (vuonna 2015 yhteensä 320 aloituspaikkaa) poliisialan ammattikorkeakoulun opiskelijoista aiheutuvat muuttuvat kustannukset ovat noin 1,5 miljoonaa euroa (työharjoittelusta aiheutuvat palkkakustannukset eivät sisälly tähän, eikä niitä budjetoida Poliisiammattikorkeakoulun toimintamäärärahoihin), mikä on noin 6 % Poliisiammattikorkeakoulun toimintamäärärahasta ja noin 0,2 % poliisin toimintamäärärahasta.

Tällä perusteella voidaan siis varsin perustellusti sanoa, että Poliisiammattikorkeakoulun saama rahoitus ei ole suurin este opiskelijoiden määrän lisäämiseen vastaamaan poliisimiesten vuotuista poistumaa.

Poliisialasta kiinnostuneiden ja poliisin ammattiin soveltuvien henkilöiden määrä on rajallinen painottuen jatkuvasti pieneviin 20–30 -vuotiaiden ikäluokkiin. Valitettavasti kaikki Poliisiammattikorkeakouluun pyrkivät eivät ole poliisin ammattiin sopivia, eivätkä kaikki poliisin ammattiin sopivat ole kiinnostuneita poliisialasta. Aikaisemmin tässä lausunnossa tuotiin esille valinta- ja soveltuvuuskokeen merkitys hakijoiden paremmuusjärjestykseen asettamisessa, mutta valinta- ja soveltuvuuskokeella pyritään myös karsimaan hakijajoukosta ne hakijat, joilla arvioidaan olevan heikot edellytykset toimia poliisin ammatissa.

Poliisiammattikorkeakoulun opettajakunnan koko ja käytettävissä olevat opetustilat rajoittavat sisään otettavien opiskelijoiden määrää, koska poliisikoulutuksessa käytetään kokeina poliisimiehiä ja erityisesti poliisikoulutusta varten suunniteltuja, rakennettuja ja varusteltuja tiloja. Opetustehtävissä käytettävien poliisimiesten määrää voidaan tuskin nykyisestä merkittävästi lisätä aiheuttamatta merkittävää haittaa operatiiviselle kenttätoiminnalle. Opetustilojen suunnittelu, rakentaminen ja varustelu edellyttäisivät lisärahoitusta ja kasvattaisivat Poliisiammattikorkeakoulun toimitilakustannuksia. Opetustilojen lisäyksen toteuttaminen vaatisi lisäksi useamman vuoden ajan, eikä sillä ole tarkoituksenmukaista vastata lyhytaikaiseen opiskelijamäärän nostamiseen.

Poliisin rahoituksen määrä vaikuttaa suoraan siihen, kuinka paljon palkallista työharjoittelua opiskelijoille voidaan tarjota. Lisäksi poliisin rahoitustilanne vaikuttaa siihen, kuinka moni poliisialan ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut opiskelija voidaan valmistumisen jälkeen palkata poliisivirkaan. Poliisiammattikorkeakoulun käsityksen mukaan poliisialan kiinnostavuuteen ja poliisikoulutukseen hakeutumiseen vaikuttaakin erityisen voimakkaasti julkisuudessa (ml. sosiaalisessa mediassa) olevat tiedot poliisin työllisyystilanteesta.

Todettakoon vielä lopuksi, että vuosien 2016 ja 2017 valmistuvien opiskelijoiden poistumaa pienempi määrä johtuu vuosina 2012 ja 2013 tehdyistä ratkaisuista. Vastaavasti tänä vuonna tehtävä päätös vuoden 2017 sisäänottomäärästä näkyy työmarkkinoilla valmistuvina poliiseina vuosina 2020 ja 2021.

Rehtori Kimmo Himberg

Lakimies Kimmo Lehtimäki

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Aspo-asianhallintajärjestelmässä. Poliisiammattikorkeakoulu 10.05.2016 klo 11.42. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.